

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 7. Marca V. S. ROKU 1806.

ROSSYA

S. PETERSBURG. VS. 23 lutego. Weneckiey służby Porucznik de Romano przyjęty do Rossyiskiey w korpusie Jażenierów. Podpółkownicy: Rikow, Snarski zostają komendantami półków dragońskich: Inflanckiego i Zytomirskiego. Wymazany z rang listy półku kawalergardów Rotmistrz Lewenwold umarły z ran odniesionych w bitwie. Półkownik Kozłowski umieszczony w Mohilewskim półku muszkietyerów. Otrzymują stopień aktualnych Konsyliarzów stanu członki głównego szkół rządu Akademicy: Ozereckowski, Fuss; stanu Konsyliarzem został expedytor w departamencie Ministra oświecenia Murawiew; Stanu Konsyliarz Winter ozdobiony orderem S. Anny z Klasy.

AUSTRYA

WIEDEN 1 Marca. Subskrypcya otworzona w naszej stolicy przez Graffa Berchtold, na wsparcie Plebanów sposobu do życia wojną pozbawionych, w kilku d. przyniosła więcej z t. zł. ryń.

Chociaż Czerni wezwał do poddania się komendanta Belgradu, jednak do d. 13 lutego nie stało się nic ważnego, między ludem Chrześcijańskim, który otacza twierdzę, i Jańczarami oney broniącymi: Basza miasta w urzędzie Wielkorządcy Serwii, oświadczył nie dawno, ażeby mieszkańcy prowincyi całej, stosując się do umowy za pośrednictwem Bekira zawartej, przez Portę potwierdzonej, opłacać zaczęli daninę przyrzeczoną, której potrzebuje teraz koniecznie na wydatki wojskowe i cywilne. Niewiadoma odpowiedź Serwianów, spodziewać się trudno, żeby w okolicznościach dzisiejszych co dali, zwłaszcza że umowę, o której jest wzmianka, dawno po kilka razy złamano z obu stron.

Chwalebny postępek jednego z obywatelów Semlinu, powiększył przywiązanie i wdzięczność Serwianów dla poddanych Austriackich. Ten słysząc, że Turczyn w Belgradzie znakomity w niewoli trzyma żonę i 5 dzieci mieszkańca Chrześcijanina, udał się do twierdzy, i wszystkich wykupiwszy, wrócił oycu i małżonkowi, za każdą zaś głowę zapłacić musiał po 230 piastrow.

Kroki nieprzyjacielskie pod Belgradem nie ustają. Serwianie zdobyli niedawno Turecki statek zbroiny na Dunaju. W mieście niższem panuje niedostatek żywności, którą wydarłszy właścicielom Kusarzy przenieść kazął do górnej twierdzy, i chowa całą dla iey obrońców, innym obywatelom nic nie daje, którzy bez niebezpieczeństwa od Chrześcijan i Turków, nie mogą w pole wychodzić dla kupienia. Czerni arsenał główny naroduswego założył w Semendryi; tu jest broń, amunicya kassa Serwianów, artyllerya składa się z 40 armat różney wielkości eporządzanych we wszystko, z potrzebnymi, kanonierami, którzy ćwiczą się pilnie w swoim rzemieśle.

Okolica stary Włach nazwana, która z Serwią graniczy, porwała się do broni. Chrześcijanie tu osiadli, gotowość oświadczyli łączenia się z Naczelnikiem Czerni, i ruszenia przeciw Turkom do potrzeby. Zatrwożył ten przypadek prowincye bliższe; lęka się dziś Basza Nissy, sam nawet Passwan Oglou wolnym nie jest od troski, skoro się dowiedział, że Chrześcijanie w jego wielkorządach Widdińskich będący, mają z Serwianami porozumienie. Nie słysząc, żeby się uzbrajali Baszowie; to pewna, że jeden i drugi, do Nissy i Widdinu sprowadzają wiele zboża i żywności wszelkiej, pod karą śmierci zabraniając wywozu do Serwii.

Czerni wysłał niedawno z Semendryi dywizyą woyska swojego w okolicę Nissy; przyszli do spotkania Turcy; po długim i zaciętym boiu ci pierzchneli, straciwszy więcej t. poległych pod Leskowcami; zwycięzca dobył to miasteczko, spalił, i do Nissy postąpił.

Do Semlina przybyły człowiek podróżny powiada, iż widział Ottomańskie woyska, jazdę i piechotę, wchodzące do twierdzy Sabacz, zatem nastąpiło wyrznięcie wszystkich obywatelów, rabunek i spalenie domów. Niektórzy rozumieją, że się pomylił ten świadek oczywisty; nie Turcy, lecz Serwianie przebrani po Turecku mieli wkroczyć do Sabacz.

Z Constantinopola doniesiono d. 25 stycznia, że Sułtan chcąc iak nayrychley przywrócić spokoyność i porządek w Bosnii i Serwii, byłego Wezyra, dziś Wielkorządcę Erzerum Jussufa, mianował Wielkorządcą Romelii, i wodzem naywyższym armii 60 t. zbroynych wynoszący z władzą czynienia prawie nieokreśloną. Jussuf z Azyi przywołany, odebrał rozkaz wkroczyć niemieszkając do tych prowincyi, zwyciężyć i wytępić nieposłusznych rozkazom Porty. Pieniądze na wyprawę potrzebne Selim 3 dał ze skarbu swego. Komendant zatrudnia się wyborem Officyerów z mężstwa i gorliwości doświadczonych na woynach dawnych, którzy wodza wspierać mają w nowym przedsięwzięciu. Ten Jussuf pierwszy z zmarłym Hassanem W. Admirałem urządził część woysk regularnych w Turcyi.

D. 22 stycznia Agent Francuzki w Constantinopolu Ruffin odebrał od Ministra Talleyrand wiadomość o podpisaniu z Austryą pokoju w Presburgu, i na audyencyi doniósł o tém Reis Effendemu.

Kommissya wyznaczona do weyrzenia w postępki G. Mack i wielu innych, przystąpiła do swojej czynności w zamku Josephstadt. Prezyduie G. Colloredo, zasiadają G. Harnoncourt, Zeph, Dall Aglio, kilku innych. Francuzi chorzy i ranieni, którzy do zdrowia przyszli, wyciągają z szpitalów naszych do Bawaryi; wielu zostało na miejscu. Przesadzone były pogłoski o zagnaszonych chorobach w Morawii, Węgrach, Austrii, i całej Rzeszy, gdzie były szpitale wojskowe. Drogi ztąd prowadzące ku Renowi tak są zawałone żołnierzem, artylleryą, zawadami obozowemi, naostatek ieniami powracającymi z niewoli Francuzkiej, że podróżnym niepodobno jest przejechać i dostać koni. Dla tych przeszkod iadący z Lintz do Wiednia, dziś 11 i więcej d. bawią w drodze, chociaż tu niema nad mił 25. Papiery nasze podnoszą się coraz barziej z upadku. W radach wojennej i skarbowej odmiany spodziewane. Sławny Graff Fries w ostatniej ma zasiadać, w dostoyności Konsyliarza.

Arcy X. Karol wprowadzając woysko na załogę do stolicy naszej, do regimentów odezwę wydał uwagi godną. Obywatele Wiedeńscy, powiada, zostając w ręku nieprzyjaciół, liczne dowody dali przywiązania do tronu i wierności. Stali ciągle pod bronią; strzegli bezpieczeństwa i spokoyności domowej; odbywali służbę w mieście i na przedmieściach, na wzór żołnierza regularnego, ziednali dla siebie szacunek nieprzyjaciół nawet ocyzyny. Tym bardziej Austriackie woyska na załogę wchodzące, ludziom walecznym i niezachwianym w wierności, względ okazywać powinny, zasługując u nich przez dobre postępki na wzajemną przyjaźń. Miasto nieskończenie ucierpiało. Wielu obywatelów straciło majątek; inni ciężkie ofiary z niego uczynili. Rzecz byłaby dziś nie słuszną, wymagać od nich podarków i gościnności, iaką tu znajdował żołnierz w

szczęśliwszych czasach; niesłuszna mówię, i nie podobna w okoliczności terażń. Officyerowie zapobiegać będą wszelkim sprzeczkom, swarom, wymówkom, żartom uszczypliwym, które naruszają jedność obywatelom tak potrzebną. Gdyby nawet z mieszczan który powiększał nazbyt w nieuważney mowie cierpienia i ofiary swoje, które były zaiste wielkimi, zwierchność ich skargi ma słyszeć z pobłażaniem. Obywatele zaś Wiedeńscy za szczęście mieć powinni dla siebie, widząc zwłaszcza wojskową karność u nas kwitnącą, że pod panowanie i opiekę prawego Monarchy powrócili.

BRYTANIA W.

LONDYN 21 lutego. Ponieważ d. iutrzejszy przeznaczono do uroczystego pogrzebienia śmiertelnych zwłok Pitta, obie izby Parlamentu mając być obecnymi obrządkowi, posiedzenia swoje zawiesiły do d. 24. Przyjaciele zmarłego Ministra chcieli widzieć w d. iutrzejszym paradę wojskową, z przyczyny, że był Gubernatorem 5 portów, i Półkownikiem dywizyi ochotników. Gdy obywatele naszej stolicy uchwalili podać Królowi podziękowanie za wybor Ministrów, zgadzając się na pochwały tym dane, nie dopuścili umieścić w piśmie słowa żadnego, któreby w najmniejszym względzie uwiązało sławie i zasługom poprzedników.

Przybyły niedawno pierwszy Minister Elektoratu Hannowerskiego prezentował się Królowi. Odieżdżając do Anglii, wydał do mieszkańców odezwę. Donosiłem dawniej, powiada, dla jakich przyczyn Król Elektor mnie przysłał do Niemieckich dzierżaw swoich. Dziś jest moim obowiązkiem ogłosić pobudki zniewalające, ażebym powracał do Londynu, nie dopełniwszy zamiarów dobroczynnych i oycowskich dla was Jerzego 3. Zakończywszy wojnę w Niemcech południowych, do północnych ią przenieść groził nieprzyjaciel. Ministrowie Elektorscy środków naydzielniejszych użyli na odwrócenie tego niebezpieczeństwa. Więć osądziłiśmy, że nayprzyzwoiciey będzie przychylić się do podanej nam propozycyi, ażeby garnizon Francuzki w Hameln pozostały, utrzymywany był do czasu pewnego kosztem Hannoweranów; chociaż ten warunek zdał się uciążliwym, został iednak przyjęty ze względu, że kraj cały wolnym zostawał od wtargnienia nowego.

To sprawiwszy, staraliśmy się ieszcze, ażeby Elektorat nie miał wojsk Pruskich załogi. Kroki nasze były daremne. Wiadomo, że przed kilku mies. po oddaleniu się od was do Frankonii i Bawaryi Marszałka Bernadotte, dwór Berliński wezwał Ministrów Hannowerskich, do sprawowania rządów krajowych imieniem Króla Elektora. Gdy więc wojska Pruskie tu wprowadzono, poczytaliśmy ten postępek za krok wojskowy. Lecz dowiedzieliśmy się wkrótce z odezwy gabinetowej, że Fryderyk 3 postanowił wziąć niby w zakład, i kraj sprawować do pokoju powszechnego. Przy tém oświadczeniu podano drugie, ażebyśmy wszystkim urzędnikom Elektorskim zalecili; uznawać kommissyą Pruską, do rządzenia kraju wyznaczoną, za władzę naywyższą w sprawach cywilnych i wojskowych, przecinając Hannoweranom z Anglią związek wszelki.

Nic Elektorskich Ministrów skłonić nie mogło do zgodzenia się na rzecz przeciwną prawom i władzy naywyższej Króla Elektora; ani obietnica obywateli się łagodnego z mieszkańcami, aniteż uręczenie, że tym spobem iedynie będą zasłonięte od nieprzyjaciela Niemcy północne. Tego kroku Jerzy 3 nie tylko uczynić nie chce, owszem statecznie odrzucać będzie. Od którego umocowany, zaniosiłem uroczyste oświadczenie, przekładając iż jeśli wojska Pruskie wniądą do Hannoveru koniecznie, przynajmniej to naruszać nie ma praw Króla Elektora. Staralem się nakoniec, ażeby to wprowadzenie obcych żołnierzy nie było uciążliwe dla kraju, wiele już klęskami od lat kilku wyniszczonego.

Nie mając pewności, co sprawią oświadczenia i uwagi przezemnie podane, widzę konieczną potrzebę udania się do Londynu, gdzie Monarsze i oyczyźnie mogą być użytecznym. Z zalem ten kraj opuszczam; wszystkim zaś urzędnikom Elektorskim zalecam, ażeby swoje obowiązki pilnie wykonywali, dając Monarsze i krajowi dowod wierności, którą przyświecali podczas nieprzyjaciel-

skiego niajazdu. Obywatelom nakoniec wszystkim rozkazuję, ażeby się nie opierali nowemu rządowi, ze szkoda dla siebie, bez korzyści dla kraju. D. 3 lutego r. 1806. Munster.

X. Bedford ieden z naybogatszych panów Angielskich, powszechnie poważany, w domu i familii szczęśliwy, zanurzony, przykładem brata zmarłego, w doskonaleniu i nadgradzaniu wynalazków rolniczych, nie zdawał się mieć ochoty do urzędów publicznych. Przyioł iednak Wice Królestwo Irlandzkie; przeważyla w umyśle obywatelskim ta naybardziej uwaga od przyjaciół dzielnie wsparta, iż na stopniu nowym naylepiej zasłuży się oyczyźnie, zwłaszcza posiadając ufnosć naywyższą w Irlandzkim narodzie, którego był zawsze gorliwym obrońcą w Parlamencie.

Grey Prezydent Admiralicji do wszystkich Admiratów kommanderujących w portach, na morzu, i tych którzy znajdują się w stolicy, przesłał nowe instrukcje, w których przepisane są iednostayne prawidła, iakie zachować mają, w obronie brzegów Królestwa, jeśli kiedy od nieprzyjaciół naiechane były. Gdy zaś w Boulogne flottyła dawne ćwiczenia swoje ponawiać zaczęła, Grey eskadrę krążącą w cieśninie zmocnić rozkazał. Według listy przez niego ogłoszoney, ma dziś Brytania W. uzbroionych i do służby użytych okrętów lin. 151, od 50 arm. 15, fregat 149, mniejszych statków 424, ogółem wszystkich statków zbrojnych 719. Licząc zaś te co się budują, lub są w naprawie, ma Jerzy 3 żagłów ogółem 953, między którymi znajdują się 206 okrętów lin.

Ministrowie nowi przełożyli Monarsze potrzebę wyznaczenia doświadczenszych kilku osob wojskowych, któreby X. d'Yorck pomagały sprawować nayważniejszy dziś urząd Wodza potęgi lądowej narodu całego; ci kommissarze z Królem i naywyższym kommandantem roztrząsać będą środki naydogodniejsze ku obronie i powszechnemu bezpieczeństwu Brytannii. Zgodził się na to Król z warunkiem, ażeby ci kommissarze wybrani nie należeli do kommandy i zarządzenia armią lądową. Wkrótce ich ogłoszenia czekamy. Powszechnie zdanie godnemi czyni tego stopnia Lordów: Moira, Hutchinson, Harrington, Catchart, G. Moore.

Ostatniem w Indyi wschodniej dziełem zmarłego wielkorządcy Cornwallis było wysłanie posłańca do naczelnika Marattów Scindiah, z namową, ażeby zerwał związek z Holcarem. Przyszła odpowiedź pomyslna, lecz już po śmierci Margrabiego. Następcą Barlow zupełnie wchodząc w myśl poprzednika, stara się uspokoić zburzone umysły Indyjanów. G. Lake z nim iedno rozumie. Spodziewamy się odebrać wkrótce wiadomość, że Holcar pokój podpisał, a ład Indyjski iest niedostępny nieprzyjacielskim zabiegom. Admiralicja pewną ma wiadomość, iż eskadra Francuzka z Brestu wysłana, którą ściga Duckworth, naprzód zmierza do S. Domingo; tu wysadziwszy dywizyą wojsk lądowych na pomoc G. Ferrand, kommandant uda się do wyspy Cuba, i gallionny Hiszpańskie, skarbami Amerykańskimi ładowne, które dawno stoją w Havanie, odprowadzi do Europy; jeśli temu nie przeszkodzi Duckworth śledzący nieprzyjaciela od Madery. Strachan, który wyprowadził niedawno flotę kupiecką do Jamaiki, ma rozkaz płynąć prosto do Havany, i portów zamknąć z gallionami i eskadrą Francuzką.

Architekt Wriglet otrzymał w tych d. od Króla tytuł Baroneta i przywilej, w nadgrode wynalazku swego, przez który z marmuru i kamieni znajdujących się w Portland, sposobem bardzo łatwym i mało kosztownym, wyrabia kolumny, gzemsy, kapitele, kominki, inne domów ozdoby, gładko i prędko; iakich nie mało już widzimy w stolicy naszej.

O dokończeniu sprawy Lorda Melville zaczęto mówić w Parlamencie. Reprezentant Whitbread donosił, że sekretarz byłego Podskarbiego, Trotter znający naylepiej wszystkie tajemnice, obiawił onych nie śmie sądowni, lękając się kary, iako spółnik przewinienia; podał więc projekt, uwolnienia winowaycy tego od wszelkiej odpowiedzi, jeśli wyzna prawdę. Projekt z razy czytano.

PRUSY.

BERLIN 4 Marca. Kładniemy listę Inspekcyi i regimentów, które według nowego rozkazu Króla, na stopniu wojennym zostawione, być mają gotowe do ruszenia w pole; gdy każe potrzeba.

1. W armii Hannover zastępującej półki piesze: Owstein, Strachwitz, Grevenitz, Tscheppe, i Larisch, Ferdinand, Orange, Winning, Zettow, Trevenfels, Bila, Wedel, Kaiserling; konne: Bailliodz, Brusewitz, Koehler, Pletz, 7 bateryi artylleryi.

2. W armii Westfalskiej piesze: Borstel, Jechner, Hesse, Schenk, Wedel, Hagken, Ernest, Jvernois, Sobbe; konne: Wobeser, Blucher, 3 baterye artylleryi.

3. W Inspekcyi Magdeburgskiej piesze: Braun, Hanstein, Brunswick, Kleist, Ludwik, Renouard, Tchammer; konne: leibkirysyjski, Qwitzow; 2 baterye artylleryi.

4. W Inspekcyi Frankońskiej piesze: Herwarth, Tavenzien, Zweifel; konne Anspach, leibkarabinierski, Reitzenstein.

5. W Inspekcyi Berlińskiej piesze: August, Knebel, Reinbaben, Kunheim, Arnim, Moellendorf.

6. W Potzdamskiej piesze: Riesemeuschel, Rabel, gwardyjski, grenadyerów gwardyi, Króla, Puttkammer.

7. W Marchii piesze: Gaudi, Hulsen, Henryk, Zenge, Wilhelm; konne: strzelecki, gensdarmów, Schleinitz, Bawarski, Rudorff.

8. W Pomorskiej piesze: Schlieffen, Osten, Pirch, Borcke; konne Bareuth, któremu teraz imie dano Królowey, Katte, Jrwing.

Niedawno został ogłoszony w państwach Pruskich edykt Królewski dający bieg pieniądzom papierowym. Donosi Monarcha, że opłacenie długów za granicą, pomnożone wydatki publiczne, opatrywanie prowincyi nowo nabytych gotowizną, wskazały konieczną potrzebę utworzenia pieniędzy papierowych dla ożywienia wewnętrznego handlu, rolnictwa, i przemysłu. Summa nie jest zamierzona; skarb tyle ich wyda, ile każe wygoda domowa. W Berlinie, Wrocławiu, Elblągu, Królewcu, Stettynie, Munster, Furt, i Warszawie może każdy obywatel zamieniać papiery na gotowiznę w grubey monecie, bez najmniejszey straty na nich.

Podpisywane będą przez Ministra Schulenburg i Barona Stein. Nazwisko ich: rewersa skarbowe na 5, 50, 100, 250 talarów. Kassy Królewskie wszystko temi opłacać mogą, i przyjmować od obywatelów. Od d. 1 Czerwca r. 1806 ci z kass koronnych odbierając opłatę, część oney czwartą w rewersach brać obowiązani. Falszerze tych papierów karani będą, iak fałszujący monetę.

Minister Schulenburg przybył z Hannoveru. G. Ruchel na jego miejscu ma przyjąć komendę. Słychać iż w Monarchii Pruskiej ma być ustanowiona milicya głów 40 t. wynosząca. Król wkrótce z Królową wyjeżdża do Stettinu.

WARSZAWA 7 Marca. Kilka dam dystyngwowanych przyiely na siebie obowiązek zbierania jałmużny na szpitala tutejsze, i w czasie krótkim przysłały ubogim 6 t. talarów, prócz rozmaitych produktów, zboża, kartofli, świec, słoniny; więcey z t. osob tym sposobem opatrzonych zostało.

FRANCYA.

PARRYZ 22 lutego. Podczas rewolucyi wiele duchownych osob powierzyło sprzęty kosztowne, i summy przyjaciółom i znajomym. Ci korzystając z kraiowego zamieszania, rzeczy powierzone przywłaszczyli dla siebie. Dziś rząd oświadczył, że to wszystko być powinno własnością narodu; ktoby więc z duchownych w rocznym przeciągu dopomógł skarbowi w odzyskaniu oney, część czwartą odbierze w nadgodę. Ten wyrok rozesłany jest po wszystkich departamentach.

Nadgradzając zniewagę podczas rewolucyi wyrządzoną Bogu, obyczaiom, religii, zwłokom śmiertelnym Królów naszych, które w Kościele S. Dionizyusza złożone spoczywały, rząd w teyże świątyni ufundował Kapitułę z 10 Kanoników złożoną; wszyscy mają być Biskupi, i pensye dla Biskupów narodowych wyznaczone ze skarbu odbierać powinni, odprawując przepisane nabożeństwo, w 4 Kaplicach. W. Jałmużnik jest głową tey kapituły. Gdy zaś pomienione zwłoki przez Jakobinów z miejsca świętego oddalone zostały, rozkazano w kościele na widok publiczny wystawić tablice marmurowe, na których złotemi literami będą wypisane imiona tych Królów, którzy tam grob mieli, ażeby wieczna ich pamięć w narodzie została; który, iak wyraża edykt, wdzięcznym być powinien 3 Dynastyom, pod których rządem i opieką stał i kwitnął kilkanaście wieków. Zgwałcenie grobowców, rozsypanie popiołów w nich zawartych, nie narodu całego, lecz garstki zapamiętałych i złośliwych ludzi zbrodnią było, za którą surowie osądzeni przez współczesnych, surowszy wyrok odbiorą w potomności dalekiej.

Ci sami Jakobini nie przebaczyli grobowcom i monumentom które oyczyzna, familie, przyjaciele mężom sławnym wystawili w różnych kościołach. Wszystkie skruszyła ręka żelazna rewolucyi; niektóre jednak zostały w całości, przez wzgląd iedynie na doskonałą rzeźbę, i w Muzeach pamiątek dawney Francyi są złożone. Wszystkie rząd przenieść rozkazał do Kościoła S. Genowefy, niedawno Pantheonu. Tam więc wkrótce oglądać będą ciekawi monumenta Kardynałów: Richelieu, Fleury, d' Amboise, Dubois, X. Harcourt, wielu innych. W teyże świątyni składane otdąd będą zwłoki Francuzów naylepiey zasłużonych oyczyźnie. Na facyacie zostawiono napis od zgromadzenia konstytucyinego położony: Aux Grands Hommes, la patrie reconnaisante.

Minister interessów Kościelnych Portalis pisał do Arcy B. w Bordeaux, chwając imieniem rządu postępki tego Pasterza, który sprzeciwił się publicznemu zaślubieniu iednego z duchownych swoiey dyecezyi, przeszkadzając zgorszeniu, zasmucającemu dobrych obywatelów, i o religią gorliwych. Rozkazał Minister Prefektom i wszystkim urzędnikom, ażeby w podobnym przypadku aktu cywilnego do ksiąg wnosić nie dozwolali.

Ludwik Buonaparte wyznaczony jest Gubernatorem Genui; Podskarbi Lebrun będzie jego pomocnikiem; G. Junot Administratorem Parmy i Placencyi. W naszey stolicy dom zbudować kazano, w którym połączone być mają: bank, izba kupiecka, rada handlowa, i inne tym podobne departamenta; dzieło w r. ter. zaczęte, skończy się za lat 4; kassa długi publiczne umarżająca, corok wyliczyć na to powinna po 300 t. fr.

Otworzone zostały niedawno przy kościele S. Sulpijusza konferencye duchowne, gdzie dobrani mężowie przekładaia publicznie, cokolwiek zciaga się do moralności, wiary, służby Bożey, pod dozorem naywyższym Arcy B. Kardynała Du Belloy.

W Bordeaux małżonka sławnego Blancharda podróż powietrzną odprawiła mniey szczęśliwie. Wzbiwszy się pod obłoki, nagle spadła, i pewnieby utoneła w rzece Garonne, gdyby znajdujący się w porcie maytkowie na pomoc nie przyspieszyli. Niestrawiona bynajmniey tym przypadkiem, zapowiedziała, iż wkrótce drugą podróż odprawi.

WŁOCHY.

RZYM 12 lutego. Józef Buonaparte główną kwartę armii swoiey z Albano przeniósł do Ferentino; skrzydło iey prawe prowadzi Regnier, centrum Massena, skrzydło lewe Lecchi; straż przednia znajduie się w Ciprano. Żołnierzom zalecono, ażeby karność zachowali. W kilka d. po wyjeździe z Neapolu Ferdynanda 4, udała się do Palermu Królowa. Monarcha wziął z sobą Ministra morskiego Gerrats, Kommandora Ross, X. Trabia, i dywizyą woyska z przebranych żołnierzy złożoną.

WENECYA 16 lutego. Po wkroczeniu woysk Francuzkich do naszey stolicy, wkrótce ukazało się przed portem kilka wojennych okrętów Angielskich; widok ten

wstrzymał Wenetów od przedsięwzięcia żeglugi; czekaia pory szczęśliwszej, mianowicie zaś przywrócenia pokoju. Dziś na odnodze Adryatyckiej samą tylko flagę Austryacką widzieć można, przez co bogaci się niezmiernie Trieste. Do tego miasta już wkroczyły wojska Cesarzskie; Francuzkie ustępując według traktatu, przechodzą do Dalmacyi Weneckiej. U nas rząd nowy postanowił izbę handlową, w której 9 wybranych kupców roztrząsają projekta zciągające się do banku i handlu; lecz te wszystkie układy w czasie kwitającego pokoju mogą wydać owoc pożądany.

BATAWSKA RP.

AMSTERDAM 22 lutego. Po wyjeździe do Paryża Ministra morskiego Verhuel, zaczęto czynić przygotowania do podróży Pensyonarza. Uzbieramy się pilnie w portach; gdyż niema żadney nadziei prędkiego pokoju. Upadły wszelkie pogłoski o żądanych w Paryżu pasportach dla mającego przybyć posła z Londynu, o mającym się otworzyć kongressie w Berlinie. To pewna, że nowy rząd Angielski dotąd kroku żadnego nie uczynił, któryby obiecywał ugodę. G. Dumonceau dywizyą wojsk Batawskich za kilka d. odprowadzi do oyczynny, znajdując się teraz w niższym Renie. Wiadomości z Niemiec odebrane donoszą, iż jeden z Bawarskich XX. ma otrzymać dostojność W. Mistrza Maltańskiego i Rzymską dyspensę do zawarcia małżeńskich związków; ta dostojność odtąd zacznie być dziedziczną w domu jego.

DANIA

COPPENHAGA 25 lutego. Kupcy nasi narzekają na Francuzkich korsarzów, którzy wiele statków Duńskiego narodu poymawczy na morzu śródziemnym, do portów swoich zaprowadzili.

Flotta Duńska dziś składa się z okrętów nast. Liniowe są: Krystyan 7 od 90 armat, Waldemar, Neptun od 80. Norwegia, Dania, Fryderyk, Następca tronu, Maria, Justitia, 3 Korony, Skiołd, Odin, Zofia, Flonia, Krystyan, Victoria, od 74. Ludwika, Dithmars, Mars od 64, ogółem okrętów lin. 19 fregat jest 15, 6 korwet, 20 mniejszych statków; 12 batteryi pływających, które mogą być użyte do bronienia stolicy, tyleż statków płaskich.

Biegała niedawno w stolicy naszej trwożliwa pogłoska, że na wyspie Amack zagaściły się choroby zaraźliwe. Rząd wysłał na miejsce kilku doświadczonych lekarzów; ci donieśli, że prócz zwyczajney gorączki, innego niebezpieczeństwa nie znaleźli. Przez co troskliwość i boiaźń obywatelów naszych uspokojoną została.

RZESZA NIEMIECKA

HAMBURG 1 Marca. D. 27 lutego mieliśmy w mieście i okolicach burzę nad inne straszną. Szczęściem nie trwała nad 2 godziny. W tak krótkim przeciągu wyliczyć trudno, iak wielką szkodę sprawiła w domach, okrętach. Pierwsze w znaczney liczbie utraciły dachy i okna; drugie z kotwic zerwane, częścią zatopione i rozbite, częścią bez masztów na morską głębinę porwane zostały; na wszystkich mniej lub więcej ludu zginęło. Z boiaźnią czekamy wiadomości o innych statkach, które podczas burzy zeglowały blisko brzegów, klęska rozciągnęła się do miasta Duńskiego Gluckstadt, gdzie przed portem widać okrętów 10 rozbitych lub osiadłych na piasku.

RATISBONA 17 lutego. Wczora poseł Austriacki Seymowi Rzeskiemu podał traktat Presburski, wyrażając w przyłączonej oświadczeniu, że Franciszek 2 wkrótce ma kopią onego umieścić w swoim reskrypcie iako głowa Rzeszy Niemieckiej; ażeby stany roztrząsnowszy dzieło, objawiły co oniem rozumieją, i dawnym zwyczajem w prawo zamieniły.

NORIMBERGA 20 lutego. Niedawno w Anspach

rozeszła się pogłoska, że ta prowincya, stosownie do nowych układów, wkrótce ma przejść pod obce panowanie. Obywatele przywiązani do Brandeburskiego domu, prosto udali się do Fryderyka 3, przekładając troskliwość swoją. Odpowiedział Monarcha: że ich odzwę przyimie najmiley za dowód przywiązania i gorliwości, i nigdy o tém nie zapomni.

AICHSFADT 18 lutego. Prowincya nasza traktatem Presburskim ustąpiona domowi Bawarskiemu, podziś dzień jeszcze nie przeszła pod panowanie jego; goszczą tu Francuzi. A chociaż kraj szczupły nie ma dusz 40 t. mieścić jednak, żywić, i utrzymywać musi 24 t. żołnierza Francuzkiego, koni 9 t. na 14 milach kwadrat. Żywność i furazę sami z krajów ościennych sprowadzać muszą; ostatnich tak wielki jest niedostatek u nas, że gospodarze majątnieysi konie zbożem karmią. Obiecano im ulgę; iakoż dywizye Mortier i Gazan ruszyły do Palatinatu wyższego, Bourcier do Frankfortu dla złączenia się z Marsz. Lefevre; u nas zostają Bernadotte i Nansouty.

MUNICH 18 lutego. Słychać, że X. Thurn Taxis podpisując wiadomą ugodę o dohody pocztowe, obowiązał się pożyczyć domowi Bawarskiemu 500 t. zł. ryńs. Nad brzegami rzeki Inn jeszcze stoi 30 t. Francuzów, którzy w Marcu m. przejść mają do Szwabii. Niedawno przez naszą stolicę ciągnęła dywizya G. Dupont; Maxymilian oglądał regiment, którego sam niegdy był Szefem, zostając w służbie Ludwika 16. Graf Arco obiół rządy cywilne Tyrolskiej prowincyi na zgromadzeniu stanów; do których Arcy X. Elzbieta niedawno pisała, w czułych wyrazach przypominając, iak liczne dowody przywiązania i poważenia odbierała mieszkając w stolicy Inspruck lat 25. Odprawia się u nas wielki zjazd udzielney szlachty, dla pogodzenia dawnych iey przywilejów z nowemi okolicznościami, w których się znajdują, w Bawarskich, Wurtembergskich, i Badeńskich, dzierżawach. Politycy tuteysi ubolewają dziś nad stratą kraju Wurtzburgskiego, który w samey rzeczy jest z najlepszych w Rzeszy całej. Akademia przed kilku laty założona w Wurtzburgu od Maxymiliana, do Ulm przeniesiona będzie; rządowe zaś Departamenta do Auszpurga.

Gdy G. Moreau w Niemczech odprawiał kampanię r 1800, Inżynierowie Francuzcy wtenczas robić zaczęli mapę dokładną Bawaryi, która iednak dokończona nie była. Dzieło jest dokonane podczas kampanii terazniejszej, za pomocą Inżynierów naszych. Na miejscu zmarłego niedawno, Barona Hartling, Ministrem sprawiedliwości został Graf Morawitzky.

FRANKFORT 22 lutego. Czytaliśmy projekt połączenia kanałami rzek Renu, Seqwany, Dunaju, dzieło Inżyniera S. Germain; wyrażone miejsca z libellacyą. Kosztu na wielkie przedsięwzięcie rząd Francuzki podejmować nie ma; dadzą pieniądze Akcyonarze. Równym sposobem opisane jest połączenie Dunaju z Renem przez rzeki Altmuhl i Men; autor rządów i obywatelów Niemieckich wzywa do pożytecznego przedsięwzięcia.

W Badeńskich krajach stawiają teraz nowe domy celne; celnicy mają zlecenie porozumieć się z temi, którzy są na lewym brzegu Renu. W Cyrkule Szwabskim umorzony są spory wszelkie o granice; Bawarczykowie, Wurtemberczykowie, Badeńczykowie wytknęli zgodnie linię, która przedzielać będzie ich dzierżawy. Francuzki żołnierz rozciągając się w naszych stronach, nie tknął własności Elektora Hesse Cassel; owszem Augereau nad granicą po wszystkich wioskach załogę postawić kazał, którzyby ciągnących ostrzegają, że ten kraj obojętnym zostać powinien. W Dusseldorf spodziewani są Francuzi na osadę. Armią Wurtembergską pomnożyć kazano do 20 t. G. Donzelot Szef sztabu Marsz. Lefevre wyjechał od nas do Włoch; tamże przez Tirol Ney i Soult pospieszyli. Jest powieść, iż Elektor Hesse Cassel ma przyjąć tytuł Króla Cattów, a w Cyrkule Westfalskim nowe Elektorstwo ma być utworzone. Lecz o tém pewniejsza wiadomość przyiść może od Seymu Rzeskiego.